

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakkoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakkoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakkoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakkoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakkoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakkoarviointia vai ei.

Ennakkoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa.

Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa.

Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvoinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekoaikavälillä

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:

Esitys päiväkotiverkon sopeuttamisesta 2025-2027/2028

Toteutusvaihtoehto 1

Joensuun kaupungin päiväkotiverkkoa ei sopeuteta 2025-2027/2028 välisenä aikana esityksen mukaisesti.

Toteutusvaihtoehto 2

Joensuun kaupungin päiväkotiverkkoa sopeutetaan 2025-2027/2028 välisenä aikana esityksen mukaisesti eli seitsemän uutta päiväkotia korvaa 18 entistä päiväkotia, jonka jälkeen kaupungin varhaiskasvatusta järjestetään 20 päiväkodissa.

Toteutusvaihtoehto 3

Päättävä toimielin / päättävät toimielimet:

Joensuun kaupunginvaltuusto

Arvioitu päätösaikataulu:

17.6.2024

Valmistelijat:

varhaiskasvatusjohtaja

Valitse vaikutusten ennakoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppisiä haluat arvioida

- | | |
|---|---|
| 1. Eri ikäiset kuntalaiset | ☒ Kyllä |
| 2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät | ☐ Kyllä |
| 3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö | ☒ Kyllä |
| 4. Kaupungin talous | ☒ Kyllä |
| 5. Ympäristö | ☐ Kyllä |
| 6. Yritykset | ☐ Kyllä |

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Varhaiskasvatuksen päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset vaikuttavat Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja heidän huoltajiinsa; kaikkiin tai osaan heistä.

Varhaiskasvatuslaki 10 § toteaa seuraavaa varhaiskasvatusympäristöön liittyen: Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Esitys päiväkotiverkon sopeuttamisesta 2025-2027/2028 välisenä aikana (liite 1) vaikuttaisi kaikkiin Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja heidän huoltajiinsa siinä tapauksessa, jos esityksen mukaisia sopeuttamistoimia ei tehtäisi tai tehtäisiin vain osittain. Tällöin säästöjä jouduttaisiin kohdistamaan

suoraan varhaiskasvatuksen toimintaan eli käytännössä jokaisesta yksiköstä vähennettäisiin työntekijöiden määrää (seinien sisällä tapahtuvan toiminnan supistaminen). Lisäksi päätöksissä tulisi huomioida se, että tietyt varhaiskasvatuksen yksiköt ovat kalliimpia kuin toiset. Tällöin varhaiskasvatukselle annettava vuosittainen euromäärä ei jakaantuisi tasaisesti jokaiselle varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella (€/lapsi). Taloudelliset resurssit eivät tälläkään hetkellä jakaudu riittävän tasaisesti, joka asettaa lapset eriarvoiseen asemaan. Poliittisten päättäjien tulisi huomioida tämä tekemissään linjauksissa, mikäli tiettyihin päiväkodeihin halutaan laittaa taloudellisia resursseja enemmän kuin muihin. Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen kalleimpia yksiköitä ovat pois lukien Niinivaaran vuoropäiväkoti (kaikki kustannukset/lapsi, 2/2024): Kiihtelysvaaran päiväkotikoti, Väisälänkadun päiväkotikoti (vajaa lapsiryhmä yli 3-vuotiailla tilojen vuoksi / 13) , Metsätähden päiväkotikoti Eno (ilta- ja viikonloppuhoito), Pajakadun päiväkotikoti ja Huvikummun päiväkotikoti (iltahoito). Halvimpia kaupungin päiväkotikoteja ovat: Niittylahdenrannan päiväkotikoti, Tuupovaaran päiväkotikoti, Niittylahden päiväkotikoti, Tuulikanteleen päiväkotikoti ja Hukanpesän päiväkotikoti, sillä näillä päiväkodeilla on henkilöstön suhteen perusmitoitus (3 työntekijää/ryhmä) tai lähes perusmitoitus ryhmissä.

Esityksen toteutuminen vaikuttaisi monin tavoin kaupungin varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin.

Positiivisia asioita:

1. Yhä useampi varhaiskasvatuksessa oleva lapsi saisi terveelliset ja turvalliset tilat
 - * uusien päiväkotien sisäilman laatu, akustiikka, valaistus sekä esteettömyys paranisivat verrattuna nykyisiin pienempiin päiväkotikoteihin
 - * uusien päiväkotien pihat olisivat viihtyisät ja monipuoliset (metsää, kuntaa, hyötykasveja, hedelmäpuita, nurmikkoja...)
 - * uusien päiväkotien sisätilat mahdollistaisivat monipuolisemman toiminnan verrattuna nykyisiin pienempiin päiväkotikoteihin (esimerkiksi liikkuminen, leikkiminen, tutkiminen, rauhallinen oleskelu, taide, musiikki ja pienryhmätoiminta)
 - * kaupungin varhaiskasvatuksessa on useita pieniä päiväkotikoteja, joita ei enää kannata peruskorjata (esimerkiksi Petäikkölä, Utra, Äkkiväärä, Ollila, Uimaharju ja Tarpoja)
 - * kaupungin varhaiskasvatuksessa on useita pieniä päiväkotikoteja tai ryhmäperhepäiväkotikoteja, joita on jouduttu perustamaan äkillisen lisätarpeen vuoksi ja siksi niiden tilat eivät palvele varhaiskasvatustoimintaa (esimerkiksi Enon kolme ryhmäperhepäiväkotikotia, Satakielentien ryhmäperhepäiväkotikoti, Pääskyn päiväkotikoti, Väisälänkadun päiväkotikoti ja Lepikon päiväkotikoti)

2. Tukea tarvitsevien lasten palvelut paranisivat

- * isommissa päiväkodeissa (kahdeksan ryhmää tai enemmän) olisi oma

varhaiskasvatuksen erityisopettaja (toteutuu jo, jos päiväkodissa kahdeksan ryhmää tai enemmän) ja lisää varhaiskasvatuksen avustajia

* uusien päiväkotien tilat mahdollistaisivat paremmin pienryhmätoiminnan

* varhaiskasvatuksen avustajia olisi käytettävissä paremmin

3. Henkilöstön erityisosaaminen lisääntyisi

* isommissa päiväkodeissa olisi enemmän henkilökuntaa ja siten myös erityisosaamista (musiikki, kuvataide, liikunta ja draama)

* henkilöstön erityisosaaminen kehittäisi monipuolisesti lasten taitoja

4. Lapselle olisi tuttuja ja turvallisia aikuisia yksikössä

* isommissa päiväkodeissa olisi omia resurssihenkilöitä eli työntekijän poissaolon ajaksi tilalle tulisi yksikön oma tuttu resurssihenkilö

* yksikön työntekijöiden työpanosta voitaisiin käyttää joustavammin poissaolojen kohdalla henkilöstömitoituksia noudattaen, jolloin ei välttämättä tarvitsisi palkata ulkopuolista lapsille vierasta sijaista (Asiantuntijalausuntojen yhteenveto, liite 5: isommat yksiköt mahdollistavat työntekijöiden siirtymisen saman katon alla avun tarpeen mukaan)

Haasteellisia asioita:

1. Palveluverkkoon tehtävien muutosten vuoksi joidenkin lasten matka kotoa päiväkotiin lyhenisi ja joidenkin pitenisi

* erityisesti Uimaharjulla asuvien lasten varhaiskasvatusmatka pitenisi, koska Uimaharjusta Enoon on matkaa 16 kilometriä

* erityisesti Tuupovaarassa asuvien lasten varhaiskasvatusmatka pitenisi, koska Tuupovaaran kyläkeskuksesta on Heinävaaraan matkaa 30 kilometriä

* Opetus- ja kulttuuriministeriön vastauksessa (OKV/5/50/2015) oikeuskanslerin selvityspyyntöön OKM:n näkemyksen mukaan tietyn kilometrirajan asettaminen päivähoitomatkalle olisi ongelmallista, koska paikallisissa oloissa eri puolella Suomea on suuria eroja (esimerkiksi Lappi ja Kainuu). OKM:n mielestä matkan pituutta tai siihen käytettävää aikaa ei voida valtakunnallisesti yhdenvertaisesti ja yksiselitteisesti määritellä. Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan matkan pituutta ja ajallista kestoa varhaiskasvatukseen tulisi arvioida suhteessa perusopetuksen koulukuljetusaikojen määräykseen. Lapsen päivittäinen matka varhaiskasvatukseen tulisi OKM:n näkemyksen mukaan kestää vähemmän aikaa kuin perusopetuslain 32 §:ssä oppilaan päivittäiselle koulumatkalle säädetty enimmäisaika.

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

* pidempi kuljetusmatka voisi näkyä perheen arjessa lisääntyvinä polttoainakustannuksina ja siten

vaikuttaa myös lapsen arkeen (vaikutus riippuu perheen tulotasosta)

2. Lapselle tuttu päiväkotiryhmä muuttuisi

* uusi päiväkoti ja ryhmä vaatisivat lapselta aluksi sopeutumista ja rohkeutta, jos lapsen ensimmäiset kokemukset uudessa päiväkodissa ja ryhmässä olisivat myönteisiä, sopeutuminen sujuu yleensä hyvin

* tärkeää olisi, että lapsen huoltajat kannustaisivat lasta uuteen ryhmään sopeutumisessa ja puhuisivat lapselle uudesta päiväkodista ja ryhmästä myönteisesti, huoltajien asenne siirtyy lapseen ja vaikuttaa lapsen toimintaan päiväkodissa (lapsen etu, liite 6)

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Esityksen mukaisten toimien toteutuessa yhä useampi Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa oleva lapsi saisi terveelliset ja turvalliset tilat. Uusien päiväkotien sisäilman laatu, akustiikka, valaistus sekä esteettömyys paranisivat verrattuna nykyisiin pienempiin päiväkoteihin. Viimeisten vuosien aikana sisäilmaan liittyviä ilmoituksia ja huolia on esitetty Ollilan, Petäikkölän, Väisäläkadun, Äkkiväärän, Huvikummun ja Linnunlahden päiväkodeista.

Uusien päiväkotien pihat olisivat viihtyisät, monipuoliset ja tukisivat lasten kehitystä sekä toiminnallisuutta. Uudet pihat olisivat ennen kaikkea turvalliset. Leikkivälineet olisivat turvallisia, mutta riittävän haastavia ja sopivia eri ikäryhmille. Piha-alueet olisivat myös hyvin valvottavissa ilman näköesteitä. Uusissa pihoissa olisi mahdollista huomioida luonnonmukaisuus ja rosoisuus eli pihassa olisi erilaisia alueita ja maapohjia (kaatuneita puita, kantoja, mäkiä, alkuperäistä metsää, kunntaa, paljon kasvillisuutta, hedelmäpuita, marjapensaita, hiekka-alue, nurmikko...), joilla tuetaan lasten motorisia taitoja ja edistetään vastustuskyvyn kehittymistä. Tällä hetkellä tiedetään, että esimerkiksi metsämaan miljardit mikrobit harjoittavat lasten immuunijärjestelmää, jolloin riski sairastua immuunijärjestelmän häiriöihin voi pienentyä.

Uusien päiväkotien sisätilat mahdollistaisivat monipuolisemman toiminnan verrattuna nykyisiin pienempiin päiväkoteihin. Uusiin isompiin päiväkoteihin tulisi oma liikuntasali sekä pientiloja, joissa olisi mahdollista askarrella, leipoa, tehdä pieniä tutkimuksia, maalata tai muovailla (liite 3).

Työikäiset

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajille suunnatun kyselyn vastauksissa (liite 2) tuotiin esille, että muutoksissa olisi huomioitava uusien tilojen tarkoituksenmukaisuus ja puhtaus, henkilöstön kuunteleminen muutosten suunnittelussa, etäisyydet hoitopaikan ja kodin välillä, liikenteen sujuvuus, lasten yksilöllisyyden huomioiminen sekä henkilöstön pysyvyys, osaaminen ja

jaksaminen.

Todetaan vielä, että huoltajien asenne varhaiskasvatukseen liittyvissä muutoksissa siirtyy lapseen ja vaikuttaa lapsen toimintaan päiväkodissa. Lapsi toistaa huoltajien kertomaa ja heiltä kuulemaansa tarinaa. Siksi olisi tärkeää, että lapsen huoltajat kannustaisivat lasta uuteen päiväkotiin ja ryhmään sopeutumisessa sekä puhuisivat lapselle niistä myönteisesti. Lapselle muutoksissa tärkeintä ovat turvalliset ja tutut aikuiset sekä oma ryhmä, johon voi sopeutua ja kiintyä.

Ikäihmiset

-

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Esitys tarkoittaa, että 18 vanhaa pienempää päiväkotia korvattaisiin seitsemällä uudella päiväkodilla (liite 1). Moni lapsi siirtyisi siten uuteen päiväkotiin ja uuteen ryhmään, jossa osa vertaisista ja aikuisista olisi lapselle tuttuja.

Kun lapsi siirtyisi uuteen päiväkotiin, hän ehkä aluksi kaipaaisi entistä päiväkotia ja ryhmäänsä, mutta uudessa ryhmässä aloittaminen saattaisi sujua myös hienosti (ensimmäiset päivät ovat ratkaisevia, joihin tulisi panostaa sekä työntekijöiden että huoltajien). Uuteen päiväkotiin ja ryhmään siirtyminen voisi olla lapselle positiivinen asia, koska siellä hän saisi uusia kavereita sekä kokemuksia. Jos lapsen ensimmäiset kokemukset uudessa päiväkodissa ja ryhmässä olisivat myönteisiä, sopeutuminen sujuisi hyvin.

Lapsille tehdyn laatukselyn (liite 3) mukaan pukeutumistilanteesta teki mukavan se, kun sai pukeutua sekä riisuutua rauhassa aikuisen auttaessa. Sen sijaan pukeutumisessa epämiellyttävää olivat ahtaat tilat ja kiire. Lapset eivät pitäneet siitä, että pukiessa toiset lapset tulivat liian lähelle. Lepohetkien aikana piti olla hiljaista, sillä melusta ja huutamisesta lepo hetken aikana ei pidetty. Lasten mielestä wc-käynneissä mukavaa on käsien peseminen ja rauhassa oleminen. Sen sijaan epämiellyttävänä pidettiin sitä, kun toiset lapset kurkkivat vessan raoista (tämä on hyvä huomioida turvallisuuden lisäksi tulevien päiväkotien vessojen suunnittelussa). Lapsille tärkeää oli, että aikuiset lohduttivat heitä silloin, kun tapahtui jotain ikävää (henkilöstön herkkyyys lasten viesteille). Suurin osa lapsista kertoikin aina riidasta tai pahasta mielestä aikuiselle. Lapset toivoivat aikuisten osallistuvan hieman useammin heidän leikkeihinsä.

Asiantuntijalausunnoissa (liite 5) korostettiin ammattitaitoisen henkilöstön merkitystä laadukkaaseen varhaiskasvatukseen takaajana ja lasten kohdalla ihmissuhteiden pysyvyyttä. Perusturva syntyy siitä, että lapsella on oma ryhmä ja

sen työntekijät. Päiväkodin koolla ei juurikaan ole merkitystä varhaiskasvatuksen laatuun. Hyvä johtaminen, henkilöstön hyvinvointi ja arjen kohtaamiset sekä lasten että kollegojen kesken heijastuvat lapsiin sekä lapsiryhmiin ja luovat lasten hyvinvointia.

Työikäiset

Huoltajille suunnatun kyselyn vastauksissa esitettiin (liite 2), että päiväkotien henkilökuntaan liittyen tärkeintä oli henkilöstön herkkyyys lasten viesteille sekä henkilöstön tietotaito lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Sanallisissa vastauksissa todettiin, että riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö on tärkeämpää, kuin uusien tilojen sisustaminen. Huolina tuotiin esille ryhmäkokojen kasvaminen liian suuriksi. Tähän liittyen on hyvä huomioda, että varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja säätelee varhaiskasvatuslaki ja -asetus, joita on noudatettava kaikissa päiväkodeissa (alle 3-vuotiaille 12 lasta ja yli 3-vuotiailla 21 lasta). Palvelujen järjestäjä ei voi niitä ylittää. Huoltajat arvelivat työntekijöiden vaihtuvuuden lisääntyvän muutosten jälkeen ja sen vaikuttavan lasten turvallisuuden tunteeseen. Vastauksissa ilmeni myös huoli tautien leviämisestä uusissa isommissa yksiköissä.

Esitetyillä palveluverkkomuutoksilla haetaan ja vahvistetaan lapsille tuttujen työntekijöiden pysyvyyttä. Kaupungin isommissa päiväkodeissa (kahdeksan ryhmää tai enemmän) on omia resurssihenkilöitä eli työntekijöitä, jotka siirtyvät eri ryhmiin jonkun työntekijän poissaolon ajaksi. Tällöin tilalle tulee yksikön oma tuttu työntekijä eli päiväkodin oma resurssihenkilö.

Ikäihmiset

-

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Pidempi kuljetusmatka saattaisi näkyä perheen arjessa lisääntyvinä polttoainekustannuksina ja siten vaikuttaa myös lapsen arkeen. Auto pitäisi olla kunnossa ja huollettu, jos matka pitenisi paljon eikä julkista liikennettä olisi mahdollista käyttää (Uimaharju ja Tuupovaara). Tämä saattaisi ilmetä perheessä menojen kasvuna (vaikutus riippuu perheen tulotasosta). Joissakin perheissä tilanne voisi olla myös päinvastainen eli rahaa säästyisi, kun uusi päiväkotitoi olisikin lähempänä ja sinne voisi pyöräillä tai kävellä.

Työikäiset

Uusissa päiväkodeissa varhaiskasvatusmaksut toteutuisivat kuten aikaisemminkin (varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki sekä Joensuun kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätökset).

Joissakin perheissä pidempi kuljetusmatka voisi näkyä huoltajille lisääntyvinä polttoainekustannuksina tai julkisen liikenteen maksuina eli menot lisääntyisivät. Joissakin perheissä tilanne olisi taas päinvastainen eli kuljetusmatka lyhenisi ja perheessä menot vähenisivät ja kuljetusmatkat voitaisiin tehdä pyörällä tai kävellen.

Ikäihmiset

-

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Joensuussa jokainen varhaiskasvatuspaikkaa tarvitseva lapsi saa paikan varhaiskasvatuslain mukaisesti (varhaiskasvatuslaki 17 §).

Jos esityksen mukaiset muutokset toteutuisivat päiväkotiverkkoon, joidenkin lasten kuljetusmatka kotoa päiväkodille pitenisi ja joidenkin lyhenisi. Ne lapset, joiden kuljetusmatka pitenisi, joutuisivat olemaan autossa/linja-autossa pidempiä aikoja aikaisempaan verrattuna. Jos lapsi asuu Uimaharjussa tai Tuupovaarassa hänen kuljetusmatkansa pitenisi. Uimaharjussa olisi mahdollista sijoittaa kahdeksan lasta kahdelle perhepäivähoitajalle, jos perheelle olisi tärkeintä, että varhaiskasvatuspaikka on pitäjässä. Jos perheelle olisi tärkeää, että lapsi on päiväkodissa, jossa työskentelee myös varhaiskasvatuksen opettajia, voisivat he kuljettaa lapsensa Enon päiväkotiin (16 kilometriä).

Työikäiset

Huoltajien kyselyssä huolenaiheena tuli esille matkojen pidentyminen Vaarojen alueella, mutta myös keskustassa (liite 2). Syyt tämän huolen taustalla liittyivät autottomuuteen, pitkiin kuljetusmatkoihin, hyötyliikunnan vähenemiseen (matka tehdäänkin autolla tai julkisella liikenteellä) sekä Joensuun ilmastokaupunki-imagon kärsimiseen.

Uimaharjussa olisi mahdollista sijoittaa niitä lapsia kahdelle perhepäivähoitajalle, joiden perheellä ei ole omaa autoa käytössä ja lapsia, joiden perheessä on auto, Enon päiväkotiin.

Tuupovaarassa olisi mahdollista päiväkodin tilalle perustaa ryhmäperhepäiväkoti 12 lapselle. Tällöin ryhmässä työskentelisi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja kaksi perhepäivähoitajaa, mutta ei enää varhaiskasvatuksen opettajia.

Ikäihmiset

-

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Lasten laatukselyn (liite 3) mukaan lapsille tärkeintä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa viihtymiselle olivat ulkoilu ja kaverit. Myös leikkiminen ja ruokailut olivat mukavia. Lapset halusivat varhaiskasvatuksessa leikkiä, jumpata, piirtää, juosta, muovaila, askarrella taidehuoneessa ja käydä retkillä. Lapsille on siten tärkeää, että päiväkodissa on liikuntasali ja erilaisia tiloja, jotka mahdollistavat monipuolisen tekemisen. Tätä kautta merkitykselliseksi lapsille muodostuu myös varhaiskasvatuksen henkilökunnan erityisosaaminen ja sen hyödyntäminen.

Työikäiset

Huoltajille tilojen kohdalla tärkeintä oli (liite 2), että päiväkodeissa on puhdas sisäilma sekä riittävä ilmanvaihto ja että päiväkotien pihat ovat viihtyisiä ja turvallisia. Seuraavaksi tärkeimpiä asioita tiloihin liittyen oli, että varhaiskasvatuspaikka on lähellä kotia ja että päiväkodissa on monipuolista tekemistä mahdollistavat tilat.

Huoltajien kyselyn vastauksissa tuotiin esille, että muutoksissa haluttiin huomioon ottaa lisäksi hyvän johtamisen myönteinen vaikutus työhyvinvointiin ja arjen sujuvuuteen. Lisäksi korostettiin huoltajien ja päiväkodin välisen tiedonkulun tärkeyttä jo suunnitteluvaiheesta lähtien. Huoltajat toivoivat, että heille kerrotaisiin, mitä ja miten rakennetaan sekä missä aikataulussa.

Huoltajien olisi tuettava lasta sopeutumisessa uuteen päiväkotiin sekä ryhmään ja myös itsekin opittava uusia toimintatapoja. Huoltajien tulisi tutustua lapsensa ryhmän työntekijöihin ja kertoa heille lapsen käyttäytymisestä sekä varhaiskasvatuksessa huomioon otettavista lapsen asioista.

Ikäihmiset

-

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Osalla lapsista matka kodin ja päiväkodin välillä lyhenisi ja osalla pitenisi. Jos päiväkoti olisi nykyistä kauempana, kuluisi matkantekoon enemmän aikaa ja kotoa olisi lähdettävä aikaisemmin. Tällöin lapsen kotonaoloaika lyhenisi. Varsinkin Uimaharjussa ja Tuupovaaralla asuvien lasten matkat uudelle päiväkodille pitenisivät, sillä esityksessä Uimaharjun päiväkoti, Kiihtelysvaaran päiväkoti ja Tuupovaaran päiväkoti lakkaisivat 31.7.2026. Kiihtelysvaaran keskustassa asuvien lasten matka pitenisi ajassa noin 10 minuuttia (10 km), Uimaharjun keskustassa

asuvien lasten (16 km) noin 15 minuuttia ja Tuupovaarassa keskellä kylää asuvien lasten noin 25 minuuttia (30 km). Aikana 10-15 minuuttia on melko vähän, sillä keskustassa asuvalla lapsella matka kotoa päiväkotiin voi kestää kauemmin kuin tuo 15 minuuttia. Kenenkään lapsen matka-aika kotoa päiväkodille ja takaisin kotiin ei kuitenkaan ylittäisi perusopetuslain 32 § mukaista päivittäistä kahta ja puolta tuntia.

Asiantuntijalausunnoissa (liite 5) huolena esitettiin kodin ja varhaiskasvatuspaikan mahdollisesti pitenevät välimatkat. Tämä huoli ilmeni erityisesti Vaaroihin liittyen. Toisaalta uudet yksiköt tarjoaisivat turvallisia, puhtaita ja toimivia tiloja sekä lapsille mahdollisuuden tasavertaiseen varhaiskasvatukseen. Ehdotuksena Vaaroille esitettiin perhepäivähoitoa.

Tällä hetkellä vain Heinävaarassa työskentelee kaksi perhepäivähoitajaa eli Kiihtelysvaarassa ja Tuupovaarassa ei ole perhepäivähoitajia. Todennäköistä on, että Kiihtelysvaaraan ja Tuupovaaraan ei saataisi yksin omassa kotonaan työskenteleviä perhepäivähoitajia, sillä lähivuosien aikana niin ei ole käynyt, vaikka kaupungin varhaiskasvatus olisi ollut halukas heitä palkkaamaan. Vaaroille on ollut vaikeuksia saada päteviä työntekijöitä myös päiväkoteihin.

Uimaharjulla työskenteli aikaisemmin kaksi perhepäivähoitajaa. Heidät kuitenkin siirrettiin toisiin päiväkoteihin, koska Uimaharjulla ei ollut sijoittaa heille yhtään lasta. Kaikki lapset saivat varhaiskasvatuspaikan päiväkodista.

Työikäiset

Osalla huoltajista lapsen kuljetusmatka varhaiskasvatuspaikkaan voisi pidentyä, jolloin matkaan olisi varattava enemmän aikaa ja joillakin taas lyhentyä. Jos matka kotoa päiväkodille pitenisi, vaatisi kuljettaminen myös enemmän aikaa (autolla ajamista erilaisissa olosuhteissa) ja yhteinen kotonaoloaika lyhenisi (yhteinen aika ei kokonaisuudessaan vähenisi pidemmän matkan vuoksi, koska matka-aikakin on yhteistä aikaa). Jos matka kotiin kestäisi pidempään, olisivat lapsi ja huoltajat kotona myöhempään kuin aikaisemmin. Tällä voisi olla vaikutusta lasten ja huoltajien yhteiseen tekemiseen ja harrastamiseen.

Ikäihmiset

-

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Uimaharjussa, Tuupovaarassa ja Kiihtelysvaarassa asuvalla lapsella uusi päiväkotio olisi kauempana kuin aikaisemmin ja kauempana kuin keskustan alueella asuvalla lapsella.

Varhaiskasvatuksessa yhdenvertaisuus ei toteudu tällä hetkellä euromääräisesti. Niihin lapsiin, jotka tarvitsevat iltahoitoa, viikonloppuhoitoa tai vuorohoitoa, kohdistetaan enemmän euroja kuin klo 7.00-17.00 varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin. Kaupungin varhaiskasvatuksessa Niinivaaran vuoropäiväkoti on kaikista kallein päiväkotio. Kun Niinivaara jätetään pois laskuista on Kiihtelysvaaran päiväkotio kallein yksikkö (kaikki kulut / lapsi sekä myös henkilöstökulut / lapsi, 2/2024). Enon Metsätähti tulee kolmantena ja Huvikummun päiväkotio viidentenä, joissa kummassakin järjestetään iltahoitoa (kaikki kulut / lapsi, 2/2024).

Pitäjiin on vaikeaa saada päteviä työntekijöitä päiväkoteihin, joka taas vaikuttaa varhaiskasvatuksen laatuun. Työpaikat eivät ole niin vetovoimaisia kuin kaupungin alueella olevien päiväkotien työpaikat. Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa työskentelevät työntekijät eivät myöskään halua siirtyä työskentelemään pitäjillä sijaitseviin päiväkoteihin (varhaiskasvatuksen vuosittainen työkiertomahdollisuus).

Työikäiset

Ilta- ja vuorohoitoa tarjoavat päiväkodit mahdollistavat huoltajien yhdenvertaisen työssäkäynnin (vuoro- ja iltatyö).

Ikäihmiset

-

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Kuljetusmatkan pidentyessä lapsen ulkoilun määrä varhaiskasvatuspäivän jälkeen voisi vähentyä (suositus on kolme tuntia päivässä, josta varhaiskasvatuspäivän aikana toteutuu 1,5-2 tuntia). Kuljetusmatkan pidentyessä myös perheen yhteinen vapaa-ajanvietto saattaisi vähentyä ja kuljetusmatkan lyhentyessä perheen yhteinen vapaa-ajanvietto voisi taas lisääntyä. Kuljetusmatkan muutoksilla ei kuitenkaan välttämättä olisi vaikutuksia perheen yhteiseen vapaa-ajanviettoon.

Työikäiset

-

Ikäihmiset

-

1.10 Jokin muu, mikä?

Pyydetään lausunto
tarvittavilta sidosryhmiltä

☒ Kyllä

☐ Ei

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Sekä varhaiskasvatuksessa oleville lapsille että heidän huoltajilleen oli tärkeää, että päiväkodeissa olisi monipuoliseen tekemiseen mahdollistavat tilat (liikunta, askartelu, piirtäminen ja maalaus, muovailu ja pienryhmätoiminta). Myös varhaiskasvatuksen henkilöstön herkkyyys lasten viesteille ja tarpeille oli tärkeää sekä lapsille että heidän huoltajilleen (liite 2 ja 3).

Huoltajien ehdottamat säästötoimet olivat pääsääntöisesti eurovaikutuksiltaan hyvin pieniä ja ehdotuksista suurin osa sijoittui varhaiskasvatuksen toimialan ulkopuolelle. Lapsista ja nuorista säästäminen nähtiin joidenkin vastaajien mielestä vääränä keinona. Säästötoimia tulisi huoltajien vastausten mukaan kohdistaa ammattilais- ja kilpaurheiluun sekä aikuisten ja eläkeläisten liikuntaan. Vaihto-ehtoisiksi säästötoimiksi ehdotettiin katujen lämmittämisen lopettamista ja katuvalojen vähentämistä. Myös erinäisiä rakennushankkeita toivottiin peruttavan, kuten uima- ja jäähalli, liikenneympyrät sekä Kukkilinnunpuisto (liite 2).

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Lapsen edun tarkastelua, eva.pdf Huoltajien yhteenveto päiväkotiverkon muutosesitykseen, eva.pdf Tiivistelmä Lasten laatukselystä, eva.pdf Varhaiskasvatuksen palveluverkko ja investoinnit 2025-2027-28, lopullinen.pdf Tiivistetty esitys päiväkotiverkon sopeuttamisesta.pdf

3. KAUPUNGIN ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ

Palvelujen tuottamis- ja järjestämisvastuun muutokset, toimintatavan muutos

Joensuussa kuten muuallakin Suomessa lasten syntyvyys on laskenut ja laskee edelleen, joten palveluita on tarkasteltava ja mitoittettava uudestaan.

Varhaiskasvatuksessa ei voida kuitenkaan suoraan järjestää palveluita syntyvyyden perusteella, sillä osallistumisasteeseen vaikuttavat erilaiset tekijät, kuten esimerkiksi

valtakunnalliset lakimuutokset ja hankkeet. Myös kaupungin eri alueilla varhaiskasvatuspaikkojen tarve ja niihin liittyvä paine vaihtelee.

Joensuun kaupungin päiväkotiverkko on sirpaleinen ja koostuu useista pienistä yksiköistä. Päiväkotiverkon muutosesityksen mukaan kaupunkiin rakennettaisiin seitsemän uutta päiväkotia vuosien 2025–2027/2028 aikana. Nämä uudet päiväkodit korvaisivat 18 entistä päiväkotia. Jäljelle jäisi 20 kunnallista ja 19 yksityistä päiväkotia. Säästöjä syntyisi ruokailukustannusten alentumisesta, kiinteistöjen ylläpitokustannusten alentumisesta, sijaistamiseen ja lomajärjestelyihin liittyvistä henkilöstösäästöistä sekä ryhmien yhdistämisistä. Esitys säästäisi henkilötyövuosia yhteensä 30.

Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat

Joensuun päiväkotiverkko on täynnä pieniä päiväkoteja. Tällä hetkellä kaupungin 33 päiväkodista 26:ssa on ryhmiä viisi tai vähemmän ja näistä 18:ssa on ryhmiä kolme tai vähemmän. Yksityisistä päiväkodeista, joita on yhteensä 19, niin 18:ssa on ryhmiä viisi tai vähemmän ja näistä 11:ssa on ryhmiä kolme tai vähemmän. Muutosten jälkeen Joensuuhun tulisi uusia kaupungin päiväkoteja, joiden ryhmämäärä olisi 4-11 ja kaupunkiin jäisi useita pieniä yksityisiä päiväkoteja (1-6 ryhmää).

Esityksessä uusiin isompiin päiväkoteihin (seitsemän) yhdistettäisiin 18 pienemmän yksikön toiminta. Nämä 18 pienempää yksikköä (liite 1) ovat joko rakennuksina vanhoja, toimimattomia tai vaativat lähivuosina isompia peruskorjauksia (esimerkiksi Petäikkölä, Utra, Äkkiväärä, Tarpoja, Kaisla, Uimaharju ja Väisälänkatu).

Isommissa päiväkodeissa työntekijöiden työpanosta voidaan käyttää joustavammin poissaolojen kohdalla henkilöstömitoituksia noudattaen. Tämän vuoksi ryhmiin ei välttämättä tarvitsisi palkata ulkopuolisia ja lapsille vieraita sijaisia. Myös johtaminen helpottuisi, koska sitä ei tarvitsisi hajauttaa, vaan johdettava toiminta ja työskentely tapahtuisi saman katon alla. Päiväkodinjohtaja olisi hyvin tavoitettavissa ja henkilöstön kyselyssä (liite 4) esille tullut työnvalvonta toteutuisi paremmin. Nykyisten päiväkodinjohtajien mukaan on sujuvampaa johtaa yhtä 10 ryhmän päiväkotia kuin kahta erillään olevaa viiden ryhmän päiväkotia tai kolmea päiväkotia, joissa on yhteensä 10 ryhmää. Asiantuntijalausunnoissa (liite 5) kuvattiin myös, että työntekijöiden liikkuvuus yhdessä yksikössä on lasten etu ja tuo henkilöstölle mahdollisuuden oman osaamisensa kehittämiseen. Suuremmissa yksiköissä myös työvuorolistojen ja lomien suunnittelu helpottuu, mikä parantaa työntekijöiden jaksamista (liite 5).

Päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset eivät vaikuta työntekijöiden (liite 4) mukaan siihen, miten päiväkodissa toteutetaan varhaiskasvatussuunnitelmaa. Eikä myöskään siihen, miten tiedotetaan asioista, vahvistetaan lapsen osallisuutta tai kuunnellaan lapsen valintoja. Mutta positiivisia vaikutuksia sillä olisi henkilöstön mukaan siihen,

kuinka lapsi saa tukipalveluita (vaka-erityisopettajat ja -avustajat), liikunnan määrään (jos päiväkodilla olisi oma liikuntasali käytettävissä) ja monipuoliseen ohjattuun toimintaan varhaiskasvatuspäivän aikana. Myös sisätilojen sisäilman laatu, viihtyvyys ja esteettömyys sekä pihojen viihtyvyys paranisivat, kuten henkilöstön erityisosaaminen ja sen hyödyntäminenkin (musiikki-, taide- ja draamakasvatus).

Henkilöstön määrä ja asema

Päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset vähentäisivät varhaiskasvatuksen määrääkäsia työntekijöitä 30, joka tarkoittaisi säästöä noin 1,35 miljoonaa euroa vuodessa. Muutoksissa hyödynnettäisiin myös eläköitymistä. Kenenkään varhaiskasvatuksen vakituksen työntekijän työsuhde ei päättyisi muutosten takia. Esitettyjen muutoksien vuoksi työnsuorittamisen paikka ja työmatka muuttuisi usealla työntekijällä. Osalla työmatka pitenisi ja osalla lyhenisi. Mahdollinen työmatkan pidentyminen huolestutti erityisesti Vaarojen alueella (liite 4). Matkojen pidentymisen huoli liittyi erityisesti autottomuuden aiheuttamiin haasteisiin.

Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat

Päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset eivät vaikuttaisi työntekijöiden tehtävien määrään tai laatuun paitsi resurssihenkilöiden ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien. Resurssihenkilöiden ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien työskentelypaikat keskittyisivät eli useimmat heistä työskentelisivät muutosten jälkeen vain yhdessä päiväkodissa. Myös usean päiväkodinjohtajan työskentelypaikat keskittyisivät eli heillä olisi johdettavaan vain yksi päiväkot. Tämä helpottaisi työn organisointia ja työntekijöiden siirtymistä saman katon alla.

Asiantuntijalausunnoissa (liite 5) tuotiin esille henkilökunnan saaman tuen tärkeys sekä uusien yksiköiden laadukas johtaminen, jolla on yhteys henkilöstön motivaatioon ja jaksamiseen. Henkilöstön toivottiin saavan riittävästi tukea muutospvaiheessa. Selkeät ja yhteiset toimintatavat päiväkodissa edistävät varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista eli laadukasta varhaiskasvatusta ja sen toteutumista.

Tutkimusten mukaan vain laadukkaan varhaiskasvatuksen on todettu kehittävän erityisesti lasten kielellisiä ja kognitiivisia taitoja sekä parantavan lasten kouluvalmiutta ja myöhempää menestystä koulupolulla (itsenäisyys, keskittymiskyky, yhteistyötaidot ja positiivisesti oppimiseen suuntautuminen). Laadukkaan varhaiskasvatuksen takana on ammattitaitoinen ja varhaiskasvatussuunnitelmaan sitoutunut henkilökunta, jolla on yhteinen näkemys varhaiskasvatuksen tehtävästä sekä tavoitteista. Tästä pääomasta eli ammattitaitoisesta henkilöstöstä ja osaavista esihenkilöistä, josta myös huoltajat ovat antaneet kiitosta (Asiakaskysely 2023, Henkilökunta on ammattitaitoista, ka 4,5, vaihteluväli 1-5), on pidettävä kiinni. Ammattitaitoinen henkilöstö toteuttaa jokainen varhaiskasvatuspäivä lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia vahvistavaa toimintaa (Asiakaskysely 2023, Koen, että varhaiskasvatus edistää lapseni kasvua ja kehitystä, ka

4,6, vaihteluväli 1-5). Tämä on varhaiskasvatuksessa keskeistä ja koko toiminnan tavoite. Myös asiantuntijalausunnoissa (liite 5) henkilöstön osaaminen ja ammattitaito todettiin tasokkaan varhaiskasvatuksen keskeisenä tekijänä.

Jokin muu, mikä?

Henkilöstön kyselyn tulosten mukaan (liite 4) työntekijät toivoivat, että heitä kuunneltaisiin päiväkotien suunnitteluvaiheessa. Työntekijät esittivät, että uusissa päiväkodeissa panostettaisiin riittävän suuriin liikuntasaleihin, akustiikkaan ja kahteen keittiöön. Tilat toivottiin suunniteltavan niin, ettei olisi pakollista läpikulkua ryhmien läpi (kampamalli). Lapsilähtöisyys ja henkilöstön tarpeet haluttiin myös huomioitavan. Wc-tiloja toivottiin riittävästi aikuisille sekä tarpeeksi toimistotilaa kokouksia ja työn suunnittelua varten. Vastauksissa painotettiin suuren ja monipuolisen liikunnan mahdollistavan pihan tärkeyttä. Pihoilla tulisi olla erilaisia maaston muotoja ja pohjia, puita varjostamassa sekä mahdollisuus jakaa piha ikäryhmien mukaisesti. Pihojen jakaminen lisäisi työntekijöiden mukaan liikkumisen turvallisuutta.

Asiantuntijalausunnoissa (liite 5) korostettiin toimivan, turvallisen ja puhtaan yksikön tärkeyttä sekä mahdollisuutta suunnitella tilat lapsille ja varhaiskasvatukseen soveltuviksi.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutusten johtopäätökset:

Useissa työntekijöiden vastauksissa todettiin päiväkotiverkon sopeuttamisen esityksen muutosten olevan sopivia ja välttämättömiä. Lapsista ja nuorista säästäminen nähtiin joidenkin vastanneiden mielestä vääränä keinona. Säästöehdotuksista suuri osa sijoittui varhaiskasvatuksen toimialan ulkopuolelle. Vaihtoehtoisiksi säästötoimiksi ehdotettiin katujen lämmittämisen lopettamista, katuvalojen karsimista ja Siun soten hallinnosta säästämistä. Myös rakennushankkeita toivottiin lopetettavan, kuten uimahalli, jäähalli, Kukkilinnunpuisto ja Pohjois-Karjalan museo.

Asiantuntijalausunnoissa korostettiin ammattitaitoisen henkilöstön merkitystä laadukkaana varhaiskasvatuksen tuottajana ja takaajana. Riittävät henkilöstöresurssit sekä terveelliset ja turvalliset tilat ovat sekä lapsen että henkilöstön etu. Henkilöstön ammattitaidon lisäksi hyvin toteutettu ja laadukas päiväkotiverkko mahdollistaa lapsille hyvän koulupolun ja tarjoaa tärkeitä työkaluja pitkälle tulevaisuuteen. Uudet yksiköt tarjoaisivat turvallisia, puhtaita ja toimivia tiloja sekä lapsille että työntekijöille sekä mahdollisuuden tasavertaiseen varhaiskasvatukseen.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden vastausten yhteenveto päiväkotiverkon muutosesitykseen, eva.pdf
Asiantuntijalausuntojen yhteenveto päiväkotiverkon muutosesitykseen, eva.pdf

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset vähentäisivät kaupungin menoja noin 1,8 miljoonaa euroa vuodessa: henkilöstökuluja 1 365 000 euroa, ruokailuista 84 000 euroa, kiinteistökuluista 274 000 euroa ja muista kustannuksista 104 000 euroa. Varhaiskasvatus ei mitenkään pystyisi saamaan edellä mainittuja säästöjä omaa toimintaansa supistamalla. Toimintaa supistamalla olisi mahdollista saada säästöjä maksimissaan 300 000-400 000 euroa vuodessa. Tämä tarkoittaisi noin kahdeksan vaka-avustajan ja noin viiden resurssihenkilön vähennystä (yhteensä 13 työntekijän vähennystä).

Varhaiskasvatus on vuoden 2023 aikana lisännyt kustannustehokkuutta muun muassa:

- * tekemällä sisäisiä järjestelyjä päiväkodeissa ennen ulkopuolisen sijaisen palkkaamista,
- * sijaisia on palkattu vain sille ajalle, jolle on ollut todellinen tarve,
- * yleistä tukea on tehostettu,
- * päivystysaikoja on suunniteltu tarkemmin ja toimintaa on tehostettu,
- * perheohjaajia on vähennetty neljästä kahteen,
- * perhepäivähoidon esihenkilöitä on vähennetty kolmesta kahteen,
- * resurssihenkilöitä on vähennetty 10,
- * päiväkotien aukioloaikoja on yhtenäistetty,
- * avointa varhaiskasvatusta on supistettu,
- * päivystyksiin liittyvät kustannukset on julkaistu huoltajien tiedon lisäämiseksi ja toiminnan muuttamiseksi sekä
- * sairauspoissaolokäytänteitä on selkiinnytetty.

Kaikissa tilanteissa on kuitenkin pidetty kiinni henkilöstömitoituksesta ja varhaiskasvatuslain 3a:n rakenteellisesta tuesta.

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen tilanne on hyvä. Varhaiskasvatus pysyi talousarviossa 2023 (talousarvion toteuma oli 99,2 %). Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot laskivat vuonna 2023 (15 päivää / htv) vuoteen 2022 verrattuna (24 päivää / htv) peräti yhdeksän päivää eli 38 %. Henkilöstön työtyytyväisyyskyselyssä 2024 varhaiskasvatuksen keskiarvo oli 3,21 (vaihteluväli 1-4), kun se vuonna 2023 oli 3,18 eli tulokset nousivat vähän. Huoltajien antaman palautteen mukaan 2023 kaupungin varhaiskasvatus on laadukasta (ka 4,4, vaihteluväli 1-5) ja he olivat tyytyväisiä sen sisältöön eli toimintaan (ka 4,6, vaihteluväli 1-5) sekä henkilökunnan ammattitaitoon (ka 4,5, vaihteluväli 1-5). Kaupungin varhaiskasvatuksessa ei ole työntekijäpulaa, sillä koulutettuja työntekijöitä on saatu rekrytoitua riittävästi. Siten voidaankin todeta, että kaupungin varhaiskasvatus on laadukasta ja se toimii tällä

hetkellä kaupungin veto- sekä pitovoimatekijänä. Osa Joensuun kaupungin päiväkodeista on kuitenkin sopimattomia tilojen suhteen varhaiskasvatukseen, peruskorjauksen tarpeessa tai tiloissa ei sisäilma riitä täydelle ryhmälle.

Investoinnit

Päiväkotiverkkoon kohdistuu seuraavan viiden vuoden aikana merkittävät investointipaineet riippumatta siitä, tehdäänkö toiminnallisia muutoksia, koska useat pienemmät päiväkodit tarvitsevat peruskorjausta. Päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset vaatisivat, että Joensuun linjaus vuotuisen investointimäärän lukitsemisesta tietylle tasolle purettaisiin. Päiväkotiverkkomuutosten edellyttämät investoinnit tulisi priorisoida, koska niiden avulla olisi mahdollisuus alentaa kaupungin toimintakustannuksia pysyvästi. Terveelliset, turvalliset ja toimivat tilat ovat sekä lapsien että työntekijöiden etu ja edellytys toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta.

Velkaantuminen

Päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset vaatisivat aluksi investointeja ja siten velkamäärän lisääntymistä.

Tuottavuus ja tuloksellisuus

Päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset vähentäisivät kaupungin menoja noin 1,8 miljoonaa euroa vuodessa. Jos muutosesityksiä ei tehdä tai ne toteutetaan osittain, tulee säästöjä löytää muualta kuin päiväkotien "seinistä". Jos varhaiskasvatuksen henkilöstöresursseja joudutaan pienentämään ja etsimään säästöjä varsinaisesta toiminnasta, vaikuttaa se varhaiskasvatuksen laatuun ja siten lapsiperheiden veto- ja pitovoimaan, henkilöstön työssäjaksamiseen ja johtamiseen.

Jokin muu, mikä?

Lapsimääriä:

Uimaharjun lapsimäärät laskevat voimakkaasti. Toimintavuonna 2021-2022 lapsia Uimaharjun päiväkodissa oli 35 (laskettu 31.3.2022). Toimintavuonna 2022-2023 lapsia oli 34 (laskettu 31.3.2022) ja toimintavuonna 2023-2024 heitä on 26. Syksyllä 2024 Uimaharjussa aloittaa 18 lasta, joista viisi on esioppilaita. Esiopetus järjestetään koulun tiloissa, joten esioppilaat ovat päiväkodissa vain täydentävässä varhaiskasvatuksessa. Kokoaikaisia lapsia on päiväkodissa vain 13.

Tuupovaarallakin lapsimäärät laskevat. Toimintavuonna 2021-2022 lapsia Tuupovaaran päiväkodissa oli 30 (laskettu 31.3.2022). Toimintavuonna 2022-2023 lapsia oli 31 (laskettu 31.3.2022) ja toimintavuonna 2023-2024 heitä on 27. Syksyllä 2024 Tuupovaarassa aloittaa myös 18 lasta, joista viisi on esioppilaita. Esiopetus järjestetään ensi syksynä koulun tiloissa. Kokoaikaisia lapsia on tällöin päiväkodissa vain 13.

Kiihtelysvaaran päiväkodissa aloittaa ensi syksynä 13 kokoaikaista lasta.
Kiihtelysvaarassa ei ole ensi syksynä esioppilaita.

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Päiväkotiverkkoon esitetyt muutokset vähentäisivät kaupungin menoja noin 1,8 miljoonaa euroa vuodessa, mutta säästöjen saaminen vaatisi aluksi investointeja ja siten velkamäärän lisääntymistä. Lisäksi tarvittaisiin selkeitä poliittisia linjauksia ja priorisointeja päiväkotien investointeihin liittyen seuraavaksi 4-5 vuoden ajaksi.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakkoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

25.04.2024

Nimi

Irja Seppänen

Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakkoarviointi

liitteineen toimitetaan * = on pakollinen kenttä

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

irja.seppanen@joensuu.fi